

Învierea lui Lazăr și intrarea în Ierusalim

„Invierea cea de obste mai înainte de Patima Ta incredințând-o, pe Lazăr din morti l-ai sculat, Hristoase Dumnezeu. Pentru aceasta și noi, ca pruncii, semnele biruinței purtând, Tie Biruitorului mortii strigam: Osana Celui dintru înaltime, bine esti cuvântat, Cel ce vii întru numele Domnului.”

Sunt cuvinte pe care le spunem în fiecare an la praznicul Floriilor, respectiv al Intrării Mantuitorului în Ierusalim, precum și în ziua precedentă, în Sămbata lui Lazăr. Rostind sau cântând aceste cuvinte, ne adresăm Domnului Hristos, Biruitorului mortii, Care l-a înviat din morti pe Lazăr preînchipuind și prin aceasta Învierea noastră a tuturor, învierea cea de obste și ne exprimăm bucuria de a-L întâmpina pe Domnul Hristos asemenea pruncilor din Ierusalimul de acum aproximativ două mii de ani.

Intrarea Mantuitorului Iisus Hristos în Ierusalim, pe care o sărbătorim în fiecare an în duminică dinaintea Sfințelor Paști, este istorisită de toți cei patru sfinți evangheliști, fiind strâns legată de evenimentele ultime ale vieții trupești a Domnului Hristos, de ultimele Sale zile petrecute în Ierusalim, de patimile, răstignirea, moartea și învierea Sa. Sfantul Evanghelist Ioan însă, înainte de a prezenta Intrarea în Ierusalim, în capitolul 11 și la începutul capitolului 12 ale evangheliei sale relatează niste evenimente importante petrecute într-un sat din apropierea Ierusalimului, în Betania. Este vorba de învierea lui Lazăr și de ungerea Mantuitorului cu mir de către Maria, sora lui Lazăr.

Din relatarea Sf. Evanghelist Ioan aflăm că Mantuitorul avea un prieten în Betania, prieten ce ajunsese să fie bolnav. Surorile lui Lazăr, Marta și Maria, pe care Domnul Hristos le iubea de asemenea, l-au trimis Acestuia vorba că Lazăr, prietenul Lui este bolnav. Auzind știrea, Mantuitorul a afirmat că aceasta boala nu era spre moarte, ci că Fiul lui Dumnezeu sa se preaslăvească prin ea (cf. In.11,4) și doar după două zile S-a îndreptat spre Iudeea, provincie în care se afla satul Betania. În momentul plecării El cunoștea faptul că Lazăr deja murise, fapt pe care l-a făcut cunoscut și ucenicilor Sai, iar când au ajuns în Betania Lazăr se afla deja de patru zile pus în mormant. Sosind în Betania, Domnul Hristos a fost mai întâi întâmpinat de Marta, sora lui Lazăr și a Mariei, cu care El a avut un scurt dialog. Deoarece Marta își exprima tristetea pentru pierderea fratelui ei în lipsa Mantuitorului, Domnul Hristos i-a spus că acesta o să învieze. Pentru că ea credea că Mantuitorul vorbește despre învierea de obste, El i s-a prezentat drept „învierea și viața”, spunându-i că cel ce crede în El chiar dacă va muri, va trăi, ca tot cel care trăiește și crede în El nu va muri în veac (cf. In.11,24-26). Dialogul se încheie cu o mărturisire de credință a Martei, prin care aceasta își exprima credința în cele spuse de Iisus și afirmă că ea a cunoscut că El este „Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, Care a venit în lume” (In.11,27).

După ce a spus acestea, Marta s-a dus să o cheme pe Maria, sora ei, și i-a spus: „Învățătorule este aici și te cheamă” (In.11,28). Aceasta s-a grabit să vină, urmata fiind de iudeii care se aflau în casa lor pentru a le mângâia pentru

Suspînând încă o dată Mantuitorul s-a dus la mormant și l-a înviat pe Lazăr, fapt în urma căruia mulți din iudeii prezenți au crezut în El. Alții însă, s-au grabit să-i instigă pe fariseii care, auzind, s-au hotărât atunci să-L ucidă. La începutul capitolului 12 Sfantul Evanghelist Ioan prezintă o altă venire a Mantuitorului în casa lui Lazăr, pe care îl înviașă, prilej cu care Maria, sora acestuia, a uns picioarele lui Iisus cu mir de mare preț și le-a sters cu parul capului ei, ungere interpretată de Mantuitorul ca o preînchipuire a mortii și îngropării Sale. În ziua următoare Iisus a intrat în Ierusalimul care se pregătea pentru sărbătoarea Paștilor. Evenimentul este prezentat, cum am spus deja, de toți cei patru evangheliști, din scrierile cărora aflăm că Mantuitorul, calare pe un asin, a intrat în cetatea lui David, fiind întâmpinat de multimea care, purtând în mâini și asternând în cale ramuri de finic, striga: „Osana! Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului, împăratul lui Israel!” (In.12,13). Intrând în Ierusalim, Mantuitorul nu a provocat doar bucuria multimii, ci și invidia fariseilor, care spuneau între ei: „Vedeți că nimic nu folosește! Iată, lumea s-a dus după El” (In.12,19). Peste doar câteva zile acestia aveau să-L prindă pe Iisus, să facă astfel încât El să patimească și în cele din urmă să fie răstignit, neputând să creadă din pricina rautății lor că El era Viata și că, prin urmare ei luptau chiar împotriva Vieții, împotriva izvorului vieții lor, împotriva lor însșiși.

Aceste lucruri petrecute acum aproximativ 2000 de ani noi le mărturisim în fiecare an când pomenim învierea lui Lazăr și când sărbătorim Intrarea Mantuitorului în Ierusalim, devenind astfel și noi mărtori ai acestor evenimente.

Precum odinioară în Betania, Domnul Hristos vine tot mereu și la noi. Vine prin cuvântul Sfintei Evanghelii, vine prin Sfințele Taine, vine prin slujbele Bisericii. De fiecare dată când se citește Evanghelia despre învierea lui Lazăr se spune mai ales pentru noi: „Învățătorule e aici și te cheamă”. Faptul că bat clopotele, că în biserică se face o sfântă slujbă, că se citește Sfânta Evanghelie, înseamnă că Învățătorule este acolo, a venit în întâmpinarea noastră și ne cheamă. Când un frate al nostru are nevoie de noi, la fel, El

moartea fratelui. Văzând-o plângând, înconjurată de iudeii care și ei plangeau, Iisus, ne spune evanghelia, a suspinat cu duhul, S-a tulburat întru Sine și a lacrimat. Faptul i-a dus pe iudei la constatarea marii iubiri a lui Iisus față de Lazăr și la nedumerirea lor, exprimată prin cuvintele: „Nu putea, oare, Acesta care a deschis ochii orbului să facă așa ca și acesta să nu moară?” (In.11,37).

ne cheamă. Când a fost chemată Maria, sora lui Lazăr, ea „s-a sculat degrabă” și a mers în întâmpinarea lui Iisus (cf. In.11,29). Acum, când e rândul nostru să-L întâmpinăm, răspundem noi oare chemării Lui? Mergem noi acolo unde se găsește Mantuitorul, unde ne așteaptă, unde ne cheamă?

Odinioară Domnul Hristos intra în Ierusalim, fiind întâmpinat de multime și mai ales de copiii cei nevinovați, cu mare bucurie, iar de cei întunecați de rautate cu ură. Astăzi El vrea să intre în Ierusalimul sufletului nostru, să fie învățat de inimii noastre. Îl primim noi oare cu bucurie, îi acordăm această învățare care I se cuvine sau, uzurpatori fiind, îl alungăm și suntem gata să-L ucidem? Înainte de a-l învia pe Lazăr, știind că o să facă aceasta, Mantuitorul Hristos a fost cuprins de tulburare, S-a întristat și chiar a plâns. A plâns pentru durerea prietenilor Sai, a plâns compătimitiv pe cei pe care-i iubea. Oare noi ne străduim să fim prieteni ai Lui, încercăm să-L iubim și să ne facem dragi Lui? Oare, când cei din jurul nostru suferă, ne doare și pe noi necazul lor, patimim și noi împreună cu ei?

Intrând în Ierusalim, Domnul Hristos a găsit acolo din păcate nu doar curăția unor inimi care se bucurau să-L întâmpine, ci mai ales uriciunea, invidia, rautatea, mandria, lăcomia instalate în cel mai sfânt loc din Ierusalim. Acum, când vrea să intre în sufletul nostru, cum îl primim? Cu inimi curate, cu nerautate, cu bunătate și strigând ca pruncii odinioară: „Osana! Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului, Împăratul lui Israel!”? Sa trăim astfel încât să nu afle sufletul nostru plin de spini patimilor pe care să fie nevoit să-i alunge cu biciul! Și... poate chiar e așa, dar în acest caz să-L lasăm să-i alunge, să-i scoată afara din noi, pentru că nu cumva să preferăm tulburarea, agitația, rautatea, crima în locul Împăratului pacii.

După ce l-a înviat pe Lazăr, Mantuitorul a spus: „Dezlegați-l și lasați-l să meargă!” (In.11,44). Sfantul Ioan Scararul interpretează aceste cuvinte mai ales cu referire la noi spunând: „Dezlegați-l pe el și lasați-l să meargă spre fericită nepatimire!”. Venind la noi, Domnul Hristos ne dezleagă de orice fel de legături ale mortii pentru a putea merge spre El, spre Viata. Sa nu preferăm deci starea de legați, de înlanțuiți ai propriilor noastre patimi, în locul libertății, în locul vieții adevărate.

Pentru a sărbători cu adevărat Intrarea Mantuitorului în Ierusalim, să iesim și noi în întâmpinarea Lui cu stalparele gândurilor și faptelor bune, cu simțăminte curate, cu mirul de bună mireasmă al unei vieți fără prihană, cu dorința de a-l primi pe El ca împărat al nostru.

Ierusalimul sufletului nostru să-și merite numele de „pace sfântă” și să fie cetatea bucuriei întâmpinării Mantuitorului, locul pacii, în care se afla tronul lui Dumnezeu, să fie Ierusalimul Învierii. Sa aclamăm și noi: „Osana Celui dintru înaltime, bine esti cuvântat, Cel ce vii întru numele Domnului” și să ne bucurăm de posibilitatea de a-L putea, nu doar întâmpina, ci chiar primi întreg pe Domnul Hristos în ființa noastră.

Deniile din

Săptămâna Patimilor

Deniile se savăresc începând cu seara Floriilor, până în Vinerea Mare, când se cântă Prohodul Domnului. Cuvântul „denie” vine de la slavonescul „vdenie” și înseamnă priveghere sau slujbă nocturnă. În Transilvania, întâlnim cuvântul „straste” pentru denii. Acest termen are semnificația de „patima”. Expresia „a merge în strasti” înseamnă „a merge la denii”.

Deniile se savăresc numai în două săptămâni din timpul unui an bisericesc și anume: în săptămâna a cincea și a șaptea din Postul Sfințelor Paști. S-a pastrat denumirea de Denie pentru Utreniile din Săptămâna Patimilor, pentru că ele se savăresc seara, potrivit troparului: Iată, Mirele vine în miezul nopții...”.

Chiar dacă Denia este o Priveghere, ea diferă de ceea ce Tipicul indică prin Priveghere. Denia este doar Utrenia simplă a zilelor de rând, în vreme ce Privegherea presupunea Utrenia unită cu Vecernia și Litia. Dar și ca Utrenie simplă, Denia nu se aseamăna cu Utrenia din zilele de rând, pentru că ea cuprinde cântări și rugăciuni specifice doar perioadei Sfințelor Paști (troparul „Iată, Mirele vine...”, luminanda „Camara Ta, Mantuitorule”, troparul „Când slaviti ucenici...”).

Specificul Săptămânii Patimilor - slujbe și randuiri Luni, marți și miercuri se oficiază Liturghia darurilor mai înainte sfintite. În Joia Mare se oficiază Liturghia Sfantului Vasile Cel Mare unită cu Vecernia. Joia Patimilor este ziua în care, pe lângă Sfantul Agnet, care se folosește la Sfânta Liturghie, se mai scoate încă un agnet, care se sfînteste odată cu celalalt, fără să se rostască de două ori rugăciunile epiclezei și fără să se binecuvănteze fiecare separat.

Sunt așezate pe același disc și împreună sunt aduse pe Sfânta Masă la Vohodul mare. Al doilea Agnet va fi pastrat până în Marțea Luminată când va fi uscat și sfaramat după o randuială specială. După ce a fost sfaramat, va fi pus într-un chivot pe Sfânta Masă din Altar. Din acest Agnet, preotul va împărți în cursul întregului an, pe cei care din motive bine întemeiate nu pot ajunge la biserică. Tot din acest Agnet sunt împărțiți și pruncii nou botezați.

În unele mănăstiri, în Joia Patimilor are loc ritualul spalării picioarelor, care aminteste de gestul de smerenie făcut de Hristos înainte de Cina cea de Taină - spala picioarele ucenicilor. În mănăstiri, staretul este cel care spala picioarele monahilor.

Vinerea Mare este o zi aliturgică, nu se savărește Sfânta Liturghie. În dimineața acestei zile, se scoate Epitaful din Sfantul Altar și se așază pe o masă în mijlocul bisericii. Aceasta Masă are în fața Sfânta Cruce scoasă din Joia Mare. Seara se oficiază slujba Prohodului Domnului, în timpul căreia se înconjoară biserică cu Sfantul Epitaful (o panza care reprezintă scena punerii în mormant a Mantuitorului). După aceasta procesiune, preotii vor așază Epitaful pe Sfânta Masă din Altar, unde va rămâne până în miercuria din Ajunul Înălțării Domnului.

Semnificația Deniilor din Săptămâna Patimilor

Luni, în Săptămâna Sfințelor Patimiri, Biserica ne aduce aminte de Patriarhul Iosif care a fost vandut de frații săi în Egipt. El este o preînchipuire a lui Hristos, vandut de Iuda. Tot în timpul deniei de luni se face pomenirea smochinului neroditor, blestemat de Hristos să se usuce pentru că nu avea rod. E o pildă dată omului, din care trebuie să reținem, că Dumnezeu este atât iubitor cât și drept. Deci, la judecata de apoi, El nu doar va răsplăti, ci va și pedepsi pe cei ce nu au rodit.

Marti se face pomenirea celor zece fecioare. Din pilda

reținem că cinci fecioare au avut doar candelă fără ulei, iar celelalte cinci au avut și candelă și ulei. Candelă fără ulei reprezintă relizarea de sine în totală nepăsare de ceilalți. Candelă cu ulei reprezintă evlavia însoțită de milostenie.

În Miercuria Săptămânii Sfințelor Patimiri se face pomenirea femeii pacatoase care a spălat cu lacrimi și a uns cu mir picioarele Mantuitorului, înainte de Patima Sa, ca simbol al pocăinței și îndreptării omului păcătos. Miercuri este ziua în care Iuda L-a vandut pe Hristos fariseilor, pe treizeci de arginți.

Joia Patimilor este închinată amintirii a patru evenimente deosebite din viața Mantuitorului: spalarea picioarelor ucenicilor, ca pilda de smerenie, Cina cea de Taină la care Mantuitorul a instituit Taina Sfinței Euharistii, rugăciunea arhierască și începutul patimilor prin vinderea Domnului. Specific deniei de joi seara este citirea celor 12 Evanghelii și scoaterea solemnă a Sfinței Cruci în naosul bisericii. Există obiceiul că atunci când preotul citește din Sfințele Evanghelii, credincioșii să aprindă lumanari și să se așeze în genunchi.

În Vinerea Mare se face pomenire de sfințele, înfricosatoarele și mantuitoarele Patimi ale Mantuitorului și de mărturisirea talharului celui recunoscător care a dobândit raiul.

În Sfânta și Marea Sămbată praznuim îngroparea lui Hristos cu trupul și pogorarea la iad cu sufletul, pentru a ridica din stricăciune pe cei din veac adormiți. Sămbată seara, începe slujba Învierii. Ajunși în ziua Sfințelor Invierii, Biserica ne cere:

„În Ziua Învierii să ne luminăm cu praznuirea și unii pe alții să ne îmbrățisăm, și să le zicem frați și celor ce ne urasc pe noi și așa să strigăm: Hristos a înviat din morti cu moartea pe moarte calcând și celor din morminte viața daruindu-le”.